

Kunskap och verktyg för kvalitet i upphandling av äldreomsorg 2013-14

Elisabeth Åkrantz och Anne Isberg

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

Utbildning – varför?

- Regeringsuppdrag.
- Stärka **upphandlingskompetensen**.
- Öka **samarbetet** *inom* och *mellan* kommuner och landsting för en sammanhållen vård av de mest sjuka äldre.
- **Underlätta för leverantörer** att lämna anbud enligt LOU/LOV.

Utbildning – för vem?

- **Kommunala** beställare, upphandlare och politiker.
- **Landstingen** i delar där det sker en samverkan med kommuner (t.ex. läkarinsatser i särskilda boenden, hemsjukvård för äldre).
- **Leverantörer** av vård och omsorg erbjuds en särskild informationsträff.

Utbildning om strategisk upphandling

- Anpassning till målgrupper utifrån våra vägledningar.
- Bakgrunden till och syftet med offentlig upphandling.

Exempel: EU-rättsliga principer, LOU & LOV.

- Upphandlingsprocessen.

Exempel: Behovs- och marknadsanalys, kravställ, anbudsutvärdering, avtalstecknande, uppföljning.

- Samverkan.

Exempel: Hur kan samverkan ske mellan kommuner etc.

Regelverk som berör upphandling av vård och omsorg om äldre

Fem grundprinciper som härrör från EU-rätten:

- Icke-diskriminering.
- Likabehandling.
- Ömsesidigt erkännande.
- Proportionalitet.
- Öppenhet.

LOU, Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, kapitel 15.

LOV, Lagen (2008:962) om valfrihet.

SoL, Socialtjänstlagen (2001:453).

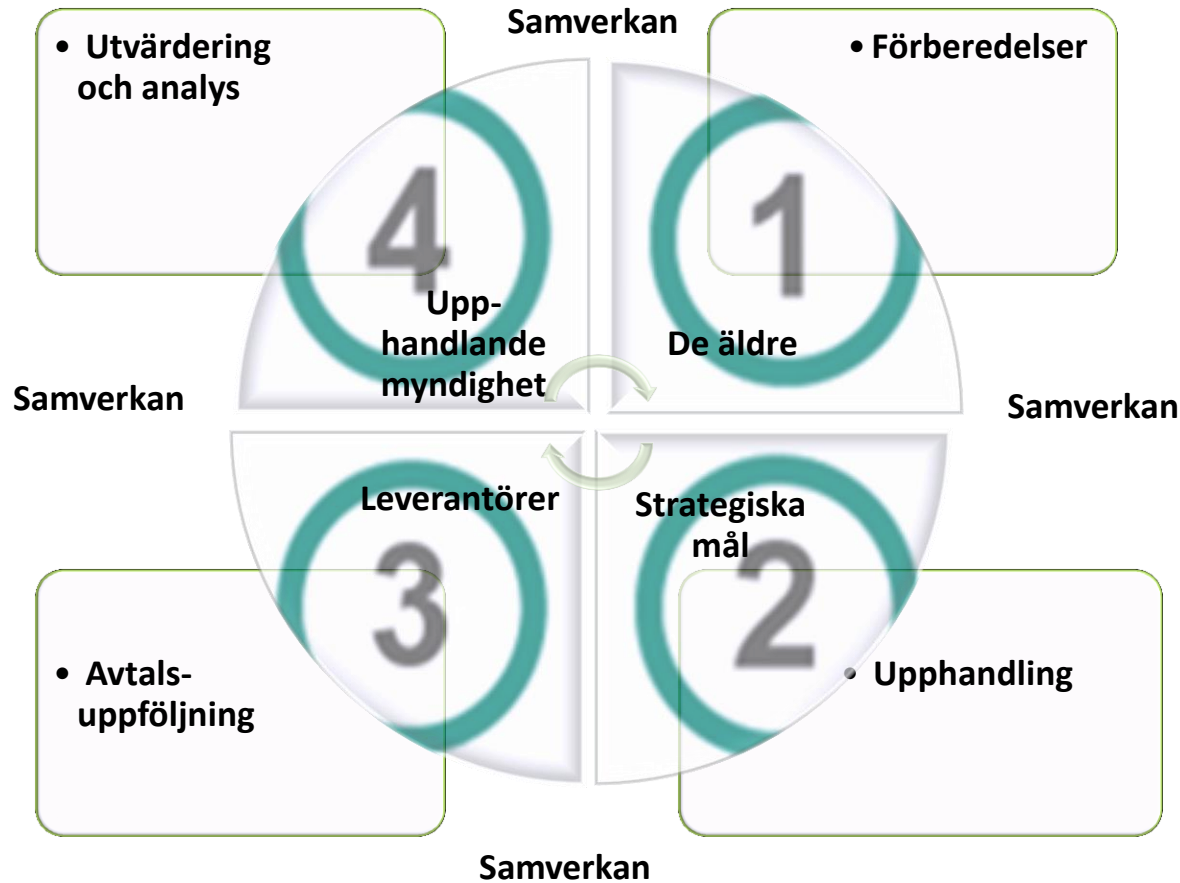
HSL, Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Föreskrifter som berör området.

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

Den goda affären – Upphandlingsprocessen i LOU och LOV

① Förbereda en upphandling

Den goda affären gynnas genom

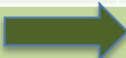

- rätt **kompetens** i den upphandlande myndigheten – hos beställare, upphandlare och politiker,
- att verksamhetens behov definieras i en **behovsanalys**, t.ex. behovet av kontinuitet i vård och omsorg om äldre – behov som sedan bryts ner i ett antal krav i kravspecifikationen,
- att upphandling ses som ett **strategiska instrument** för att uppnå målet om t.ex. kontinuitet i vård och omsorg och
- att **rätt upphandlingsförfarande** väljs (LOU och/eller LOV).

1 Behovsanalys

Faktorer som inverkar på behovsanalysen:

- Politiska mål och strategier?
- Teknik och innovationer?
- Miljö- och sociala krav?
- Ekonomiska resurser/budget?
- Brukarens behov och förväntningar?

Behovs- analys	Utfall av vård och omsorg om äldre 2013				Förändrings- variabler Nuläge och prognos på tio års sikt (årliga revideringar)	Metoder	Prognos för vård och omsorg om äldre 2014-2024			
	Behovs- grupper	Hem- tjänst	Äldre- boen- de	Dag- verk- sam- het			Hem- sjuk- vård	Hem- tjänst	Äldre- boende	Dag- verk- sam- het
65-74 år					Befolknings- prognos	Statistik				
75-84 år					Hälso- utveckling	Statistik				
85 år <					Teknisk utveckling	Omvärldsbevakning				
65 år < Demens					Politiska mål/strategi	Följa politiska beslut/strategier				
					Miljö- och sociala krav	Följa MSR:s kriterier				
					Resurser	Budget, ekon. data				
					Brukarnas behov och förväntning	Intervju, enkät, fokusgrupp – brukare/intresseorg. Dialog leverantörer				
	Värdet på tjänsten?					Identifiera direkta och indirekta kostnader.				
	Behov i andra delar av myndigheten?					Samverkan och kommunikation.				
	Behov hos äldre som omhändertas av landstinget?					Samverkan med landstinget.				
	Uppföljning, utvärdering och utveckling					Intervju, enkät, fokusgrupp, dialog, analys av resultat, samt erfarenheter från tidigare upphandlingar.				

① Marknadsanalys

Viktigt inhämta kunskap om vad **marknaden** erbjuder, vilka **leverantörer** som finns, samt på vilket sätt leverantörer konkurrerar:

- Skapar förutsättningar för formulering av ändamålsenliga **krav i förfrågningsunderlaget**.
- Skapar förutsättningar för upphandling under **god konkurrens**.
- Finns det tillräckligt med leverantörer som kan åta sig uppdraget?
⇒ Inom LOV krävs fler företag än inom LOU.

② Förfrågningsunderlag

Ett förfrågningsunderlag innehåller

- en allmän orientering,
- administrativa krav,
- krav på leverantören,
- krav på tjänsten,
- information om anbudsutvärdering samt tilldelningskriterier,
- kontraktsvillkor och
- en uppföljningsplan.

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

2

Anbudsutvärdering (LOU)/ Godkännande (LOV)

Val av tilldelningsgrunder anges i förfrågningsunderlaget.

1. Anbudet med det lägsta priset.
2. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.
3. Godkännande enligt LOV.

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

② Checklista - förfrågningsunderlag

Kontraktsvillkor

- Omfattar delar av kontraktet som reglerar pris, leverans, betalnings- och faktureringsvillkor och villkor kopplade till ansvar såsom överlåtelse, underleverantör, garantier, reklamationer, viten, skadestånd, force majeure, hävning och tvist.
- Viktigt inte ställa högre krav än nödvändigt.
- Kontraktet ska möjliggöra konfliktlösning och bra affärsrelation.
- I vissa fall lämpligt hänvisa till leverantörens allmänna villkor, till Köplagen (1990:931) eller standardavtal.
- Uppgifter om leverantören och beställaren anges i kontraktet.

② Ersättningsmodeller

Avgränsningar

- Kan användas vid alla välfärdstjänster som upphandlas enligt LOU och LOV (levereras kontinuerligt).
- Formen för ersättningen, inte ersättningsnivåer.

Ersättningarna kan hjälpa till att styra mot övergripande mål:

- Servicemål – produktionsvolym.
- Kostnadseffektivitet – produktionskostnader.
- Kvalitet.
- Kostnadskontroll hos upphandlande myndighet.

② Ersättningsmodeller

Tre ersättningsformer:

- Sätt upp kvalitetsmål för ett tjänsteområde. Ersätt leverantören efter måluppfyllelsen.
- Rörlig ersättning är direkt kopplad till volymen som levereras.
- Leverantören får ersättning för ett generellt åtagande oavsett hur mycket som levereras.

② Ersättningsmodeller

Fast ersättning

1. Anslag

Fast summa pengar.

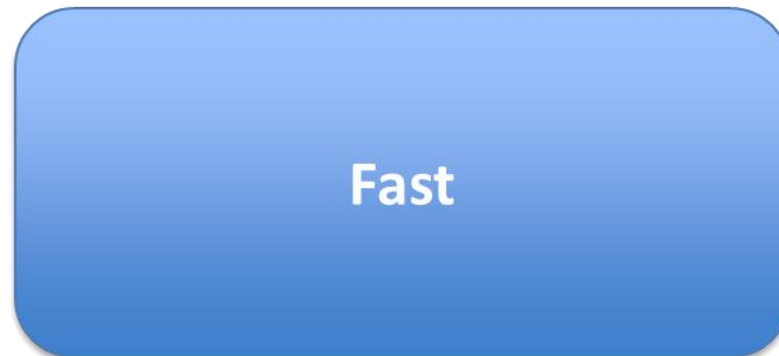
2. Per registrerad individ

Fast summa per patient/boende/brukare/användare oavsett insatser.

T ex: Biståndsbedömd tid per kund i hemtjänsten

- Individdifferentierad,

T ex: CNI (socioekonomi), åldersgrupp.

② Ersättningsmodeller

Rörlig ersättning

- Ersättning efter utförda prestationer (produktionsvolym).
- T ex: Utförd biståndsbedömd tid i hemtjänsten, vårddygn i SÄBO och uttryckningar vid trygghetslarm.
- Differentiering:
 - Produktionsförhållande eller individ.

Rörlig

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

② Ersättningsmodeller

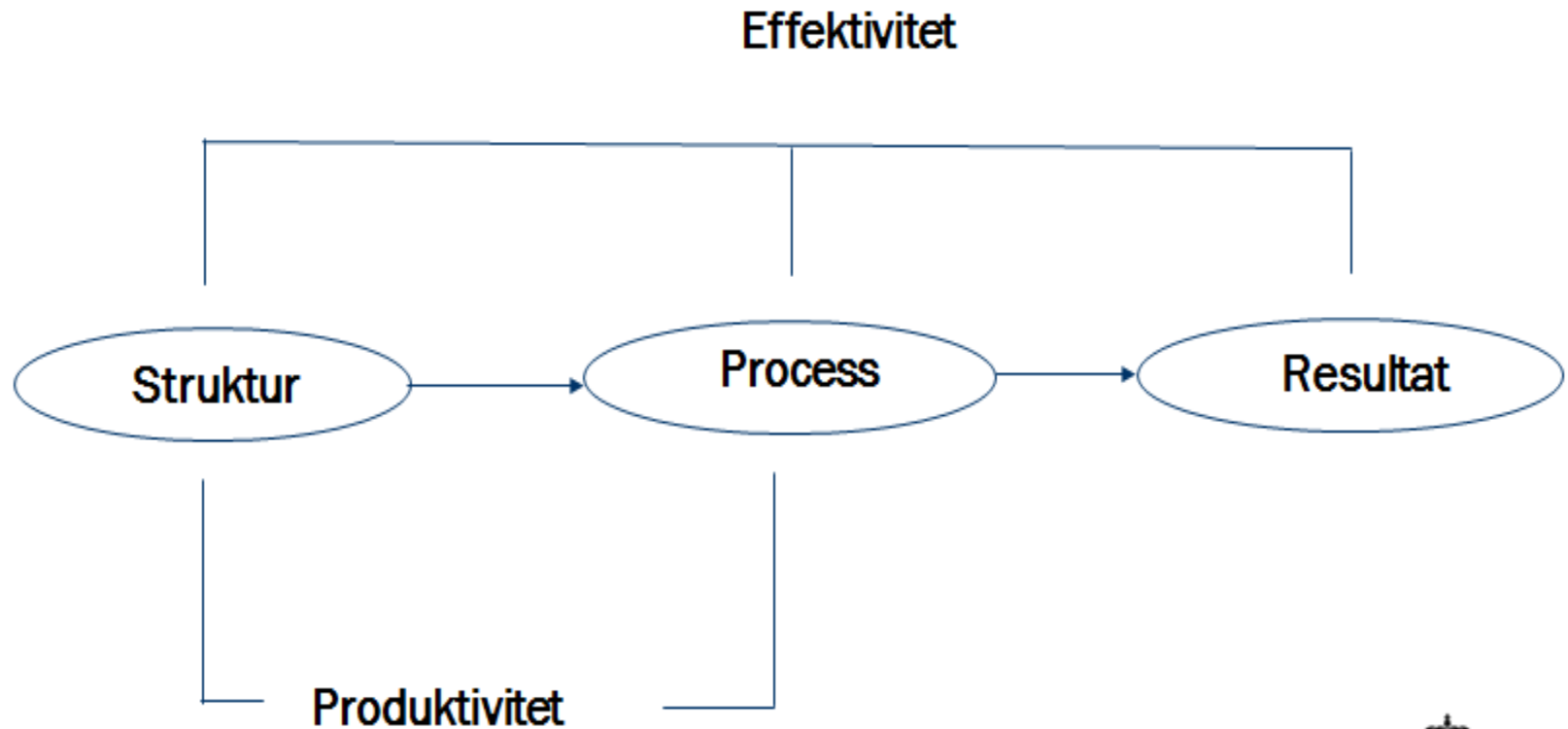
Mårelaterad ersättning

- Ersättning efter måluppfyllelse.
- Kan ske mot vilka mål som helst.
- Fokus är **kvalitetsmål**:
 - Resultatmål
 - Processmål

Mårelaterad

② Ersättningsmodeller

Typ av kvalitetsmål – måste kunna mätas

② Ersättningsmodeller

Mål som ska uppfyllas:

- Kvalitet
- Produktionsvolym
- Kostnad per volymenhet
- Kostnadskontroll

② Ersättningsmodeller

Hur kan ersättningsformerna användas?

- **Ingen** av ersättningsformerna kan uppfylla **alla** målen:
 - Hög kvalitet.
 - Kostnadskontroll hos UM.
 - Hög produktionsvolym (hög servicenivå).
 - Låg produktionskostnad (per volymenhet).
- Genom att kombinera de olika ersättningsformerna kan man uppnå målen med upphandlingen.

② Ersättningsmodeller

Men, ersättningarna är bara **ett** styrmedel. Glöm inte:

- Krav på leverantörens kvalitetssystem.
- Krav på tjänsten.
- Kontraktsuppföljning.
- Kunskapsstyrning.

3 Vad ska följas upp?

För att definiera vad som ska följas upp kan avtalsuppföljning delas in i följande områden:

1. Uppföljning av leverantören (kvalificeringskraven).
2. Uppföljning av tjänsten (kraven i kravspecifikationen).
 - Uppföljning av volym och pris.
 - Uppföljning av kvaliteten i de utförda tjänsterna.
3. Uppföljning och bevakning av övriga avtalsvillkor.

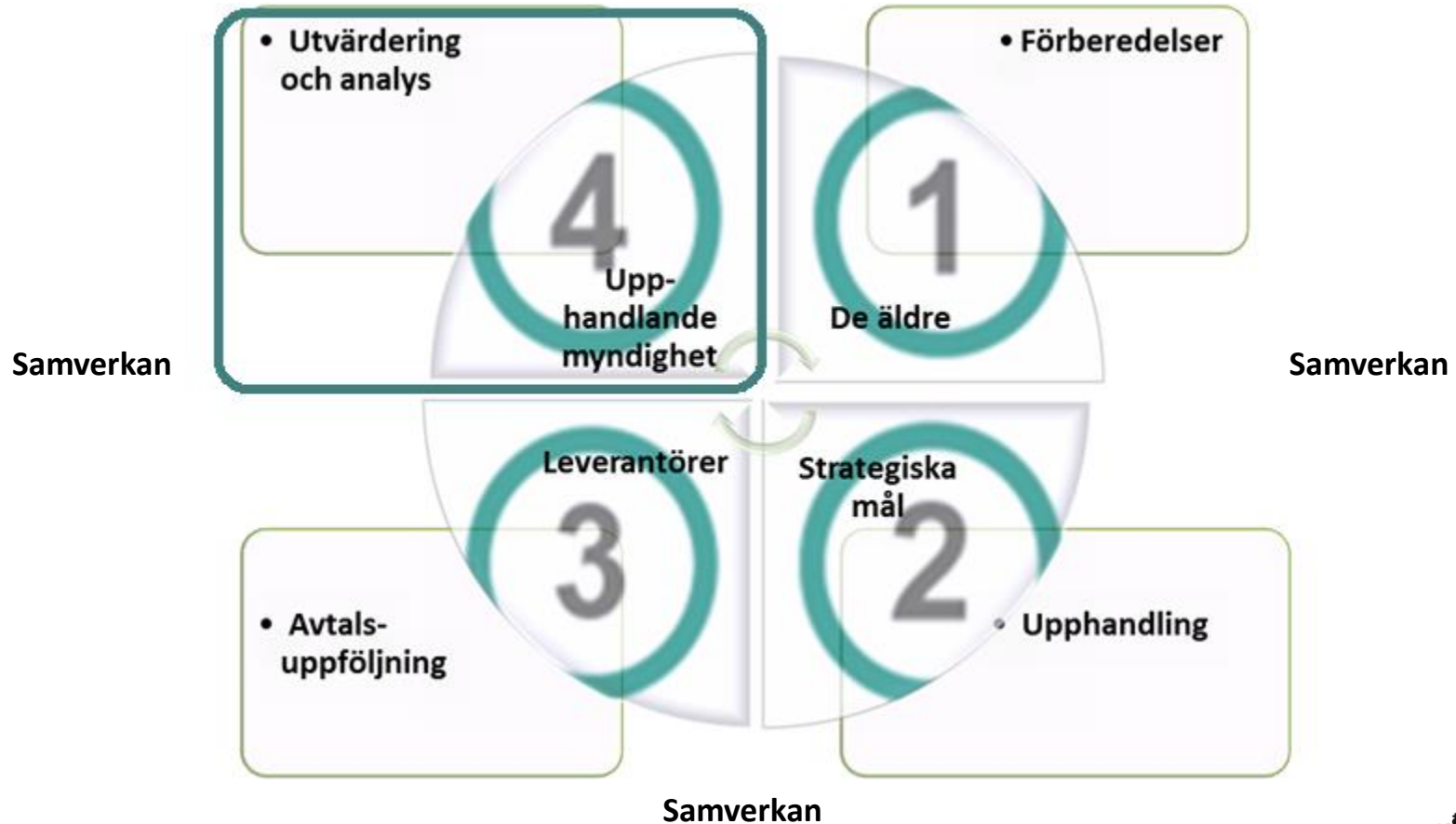
3 Uppföljning kvalitetsledningssystem

4

Utvärdering och analys

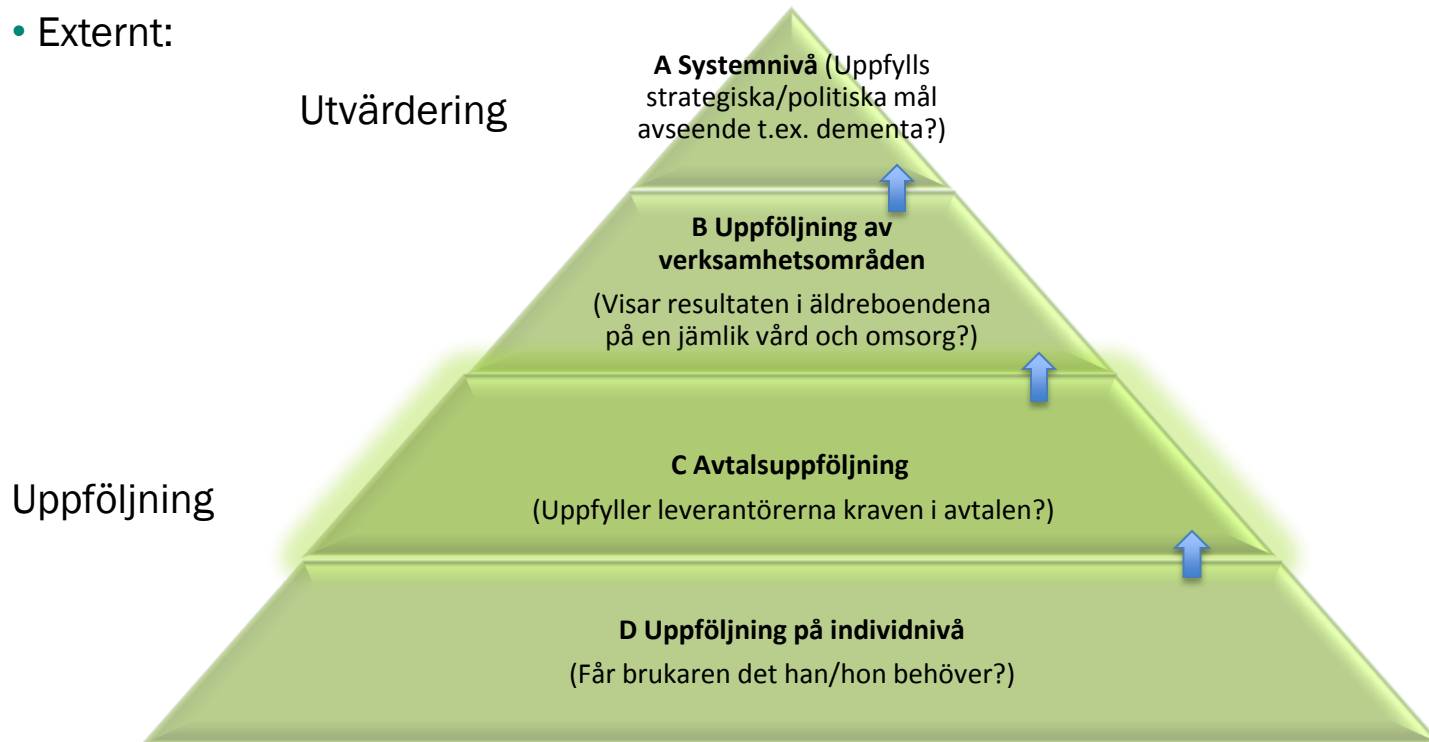
Samverkan

4 Avtalsuppföljning - utvärdering

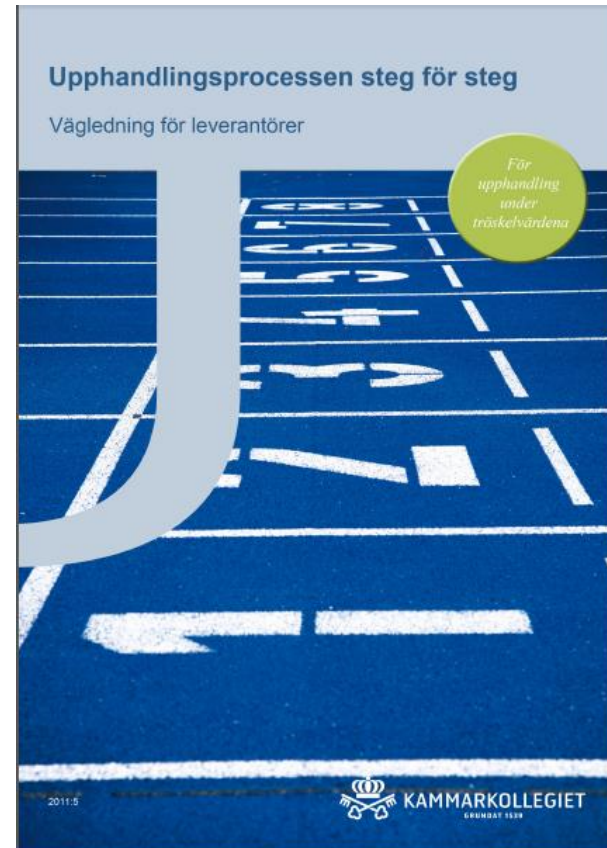
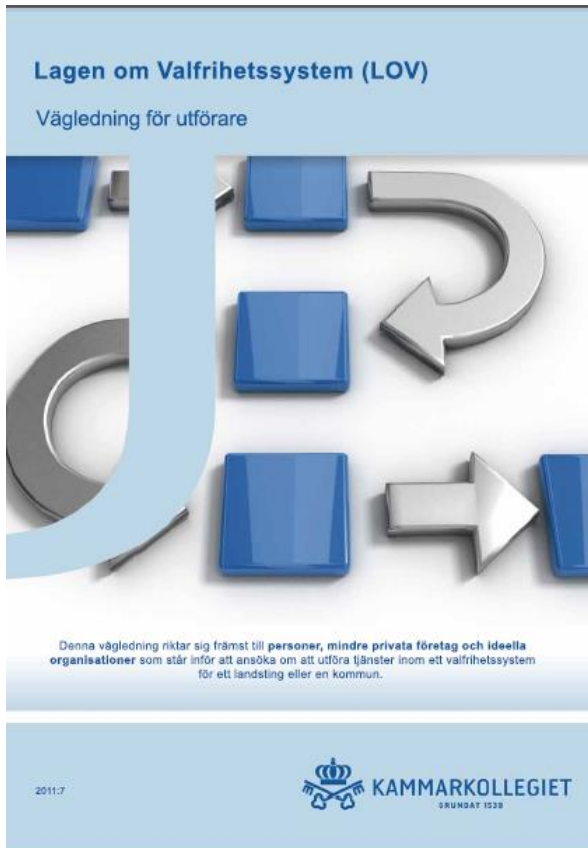
Uppföljning på olika nivåer:

- Internt av landstingets/kommunens egen upphandlings- och beställarfunktion.
- Externt:

KAMMARKOLLEGIET
Upphandlingsstödet

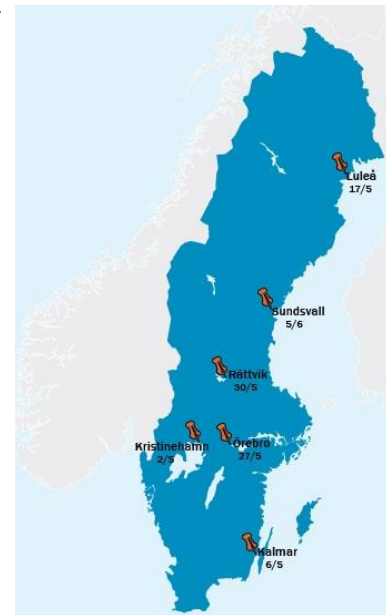
Information till leverantörer

Utbildningsturné 2013-14

- 75 kommuner, 3 landsting och en inköpscentral har anmält sitt intresse för utbildningen.
- Våren 2013 möter vi politiker, upphandlare, beställare och leverantörer från 20 kommuner på 8 platser:

Kristinehamn, Kalmar, Piteå, Örebro, Rättvik, Sundsvall, Strängnäs, Vårgårda, Upplands Väsby

Följ gärna vår resa:

The screenshot shows the website upphandlingsstöd.se, which is part of Kammarkollegiet. The page is titled 'Upphandlingsutbildning äldreomsorg'. On the left, there is a navigation menu with the following items: 'Om offentlig upphandling', 'Grunderna i offentlig upphandling', 'Upphandling steg för steg - upphandlare', 'Upphandling steg för steg - leverantörer', 'Upphandlingsutbildning äldreomsorg' (highlighted), 'Innehåll utbildningen', 'Blogg', 'Informationsträffar för leverantörer', 'Att göra affärer med offentlig sektor', 'Fokusområden', 'Regelverk', and 'Ordlista'. The main content area features a photograph of an elderly woman smiling and talking to a younger woman. Below the photo, the title 'Upphandlingsutbildning äldreomsorg' is followed by a paragraph: 'Hur kan en starkt kompetens inom offentlig upphandling bidra till god kvalitet i äldreomsorgen? Hur utformar man förfrågningsunderlag, kravspecifikationer och ersättningsmodeller vid upphandling av vård och omsorg om äldre? Hur lämnar du som leverantör anbud inom LOV och LOU? Det är några av frågorna som deltagarna får svar på under Upphandlingsstödet utbildningsturné för bättre kvalitet i äldreomsorgen - som inleds våren 2013.' Below this text, there is a 'Dokument:' section with a link: 'Upphandlingsstödet utbildar: Strategisk upphandling av vård och omsorg om äldre'. The top of the page has a green header with the logo, navigation links (Helpdesk, Om oss, Om webbplatsen, Kontakta oss, In English), a search bar, and a 'Dela' button. The main navigation bar includes 'OM OFFENTLIG UPPHANDLING', 'PUBLIKATIONER OCH LÄNKAR', 'FRÅGOR OCH SVAR', and 'FÖR DIG SOM ÄR LEVERANTÖR'.

**Du är varmt välkommen att besöka
Upphandlingsstödet monter!**

Tack!

elisabeth.akrantz@kammarkollegiet.se

anne.isberg@kammarkollegiet.se

<http://www.upphandlingsstod.se/utbildningsturne>